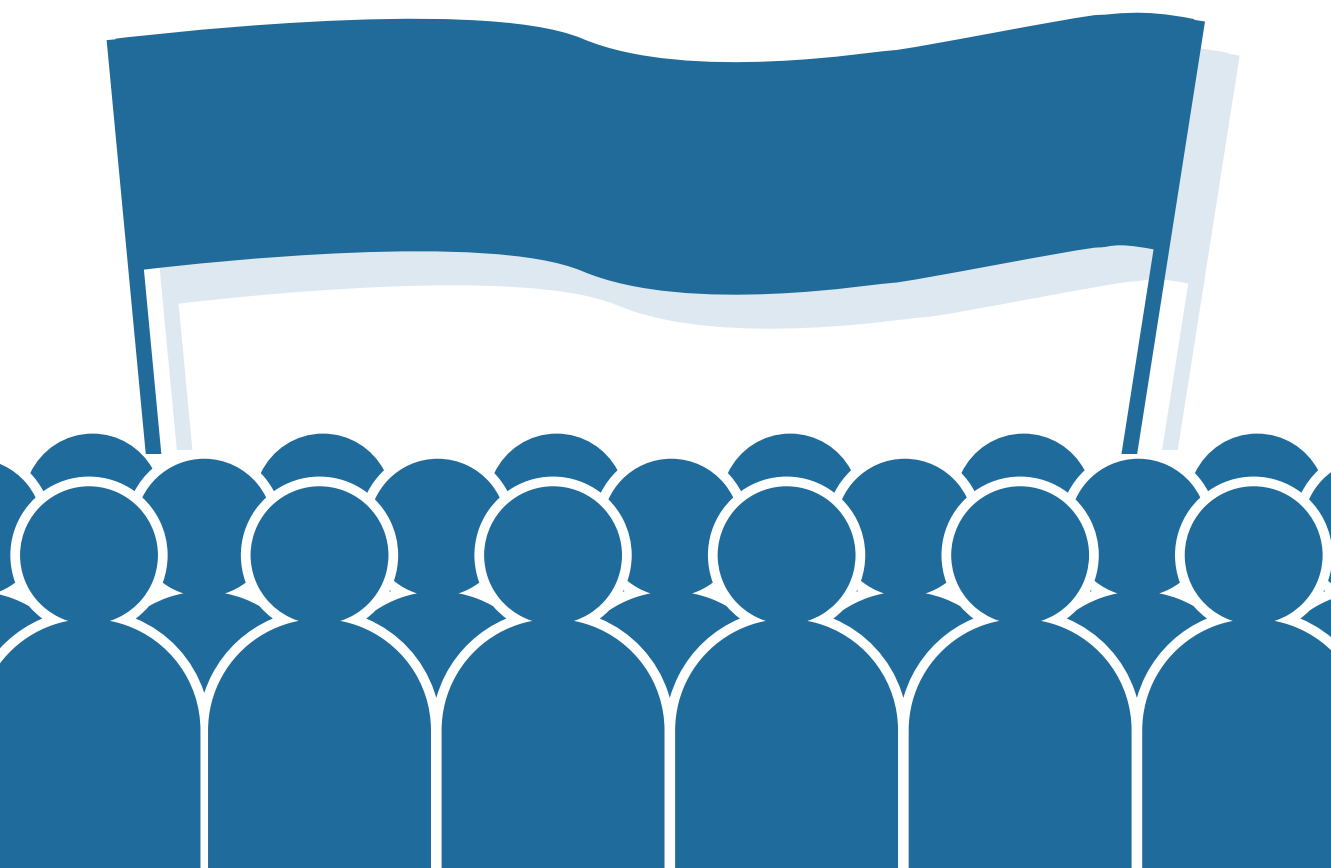

Uniwersytet
Wrocławski

Wolność zgromadzeń

Pod redakcją
Ryszarda Balickiego i Mariusza Jabłońskiego

Wrocław 2018

Wolność zgromadzeń

Prace Naukowe
Katedry Prawa Konstytucyjnego
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Seria: eMonografie Katedry Prawa Konstytucyjnego

Nr 1

Dostęp online: <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/100569>

Wolność zgromadzeń

Redakcja

Ryszard Balicki

Uniwersytet Wrocławski

Mariusz Jabłoński

Uniwersytet Wrocławski

Wrocław 2018

Recenzent: *dr hab. Artur Ławniczak, Uniwersytet Wrocławski*

**© Copyright by Authors and Katedra Prawa Konstytucyjnego, Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego**

Korekta: *Magdalena Wojcieszak*

Projekt i wykonanie okładki: *Andrzej Malenda*

Skład i opracowanie techniczne: *Magdalena Gad*

Druk: *Drukarnia Beta-druk, www.betadruk.pl*

ISBN 978-83-65653-39-0 (druk)

ISBN 978-83-65653-40-6 (online)

Wydawnictwo eBooki.com.pl

tel.: +48 602 606 508

email: biuro@ebooki.com.pl

WWW: <http://www.ebooki.com.pl>

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE	9
ROZDZIAŁ I. MATERIALNE UJĘCIE WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ	
Anna Malkiewicz-Jaros	
O WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ W ASPEKCIE TEORII FORMALIZMU, POZYTYWIZMU PRAWNICZEGO I PRAWA NATURY	13
Radosław Grabowski	
EWOLUCJA USTAWOWYCH REGULACJI WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ W POLSCE	27
Paweł Kuczma	
RODZAJE ZGROMADZEŃ	37
Kinga Drewniowska	
WOLNOŚĆ ZGROMADZEŃ W POLSCE PO NOWELIZACJI USTAWY Z DNIA 24 LIPCA 2015 R. – PRAWO O ZGROMADZENIACH	53
Monika Haczowska	
SKUTKI WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO Kp 1/17 DLA KONSTYTUCYJ- NEJ WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ	69
ROZDZIAŁ II. PROCEDURALNE ASPEKTY WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ	
Michał Bartoszewicz	
LICZBA UCZESTNIKÓW ZGROMADZENIA I JEJ ZNACZENIE PRAWNE W OBECNYM I DAWNYM PRAWIE O ZGROMADZENIACH	95
Agnieszka Łukaszczyk	
ZGROMADZENIA SPONTANICZNE W ORZECZNICTWIE EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA I ICH WPLYW NA POLSKĄ REGULACJĘ PRAWNĄ	105
Łukasz Iluk	
BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY A KONSTYTUCYJNA OCHRONA WOL- NOŚCI ZGROMADZEŃ – PRAWNA PROBLEMATYKA UTRWALANIA OBRAZU DLA PO- TRZEB ORGANÓW ŚCIGANIA W TŁE Z NIEMIECKIM PRAWEM O ZGROMADZENIACH	117
Emilia Kuczma	
OCHRONA WIZERUNKU UCZESTNIKÓW ZGROMADZENIA	127
Tomasz Witkowski	
UPRAWNIENIA POLICJI WOBEC ZGROMADZEŃ	137

ROZDZIAŁ III. WOLNOŚĆ ZGROMADZEŃ W UJĘCIU PRAWNOPORÓWNAWCZYM

Jakub Rzucidło, Justyna Węgrzyn

WOLNOŚĆ ZGROMADZEŃ DZIECI NA TLE MIĘDZYNARODOWYCH I POLSKICH ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH	149
---	-----

Wojciech Kasprzyk

PRAWO DO POKOJOWYCH ZGROMADZEŃ – SYTUACJA STATYSTYCZNA PAŃSTW BYŁEGO BLOKU WSCHODNIEGO W OPARCIU O EUROPEJSKĄ KONWENCJĘ PRAW CZŁOWIEKA	165
--	-----

Agnieszka Malicka

WOLNOŚĆ ZGROMADZEŃ W PRAWIE NIEMIECKIM I AUSTRIACKIM	175
--	-----

Monika Dimitrowa

<i>FAVOR LIBERTATIS</i> . PRAWO DO WOLNOŚCI ZGROMADZEŃ W REPUBLICE WŁOSKIEJ ...	191
---	-----

Słowo wstępne

Nie jest przypadkiem, że katalog wolności i praw politycznych skonkretyzowany w treści Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku otwiera wolność zgromadzeń (art. 57). Wolność ta jest bowiem uznana za fundament demokracji, w ramach której każdy, a więc nie tylko obywatel danego kraju, może swobodnie wyrazić swój pogląd (stanowisko, opinię) zarówno w zakresie spraw związanych z funkcjonowaniem państwa czy w węższym zakresie konkretnej wspólnoty, jak i każdego innego zagadnienia istotnego (nawet tylko subiektywnie) z punktu widzenia wyrażającego swoje stanowisko.

Wolność ta ma charakter fundamentalny, ponieważ w okresie pomiędzy wyborami (bądź, co jeszcze rzadsze, referendum) pozwala jednostce zainicjować działania, które umożliwiają jej i wszystkim zainteresowanym wyrażenie swojej opinii w konkretnej sprawie. Opinia ta wprawdzie nie przekłada się w sposób bezpośredni na podjęcie konkretnego rozstrzygnięcia (czy decyzji), ale stanowi ważny element obywatelskiego oddziaływania na organy sprawujące władzę. Wyrażona bowiem przez wiele wspólnie działających osób tworzy pośredni mechanizm pozwalający na publiczne zaprezentowanie aprobaty lub dezaprobaty sposobu, metod czy mechanizmów sprawowania władzy, przesłanek i skutków podejmowania określonego rodzaju rozstrzygnięć czy w szerszym zakresie poszanowania przez rządzących demokratycznych zasad, wartości oraz standardów ochrony wolności i praw jednostki.

Oczywiście realizacja wolności bez żadnych ograniczeń nie jest możliwa we współczesnym państwie. Jej ograniczenia przyjmują postać różnego rodzaju prawnych form reglamentacji (granic swobody), których naruszenie skutkować może pociągnięciem do odpowiedzialności tych, którzy się ich świadomie lub – co bardzo częste – nieświadomie dopuszczają.

Mając na względzie fakt oparcia funkcjonowania państwa na systemie źródeł prawa stanowionego, wolność zawsze będzie oznaczać określonego rodzaju swobodę działania, której granice definiowane są przez treść aktów normatywnych. W państwie demokratycznym, a takim jest Polska, ograniczenia te muszą zostać skonkretyzowane na gruncie ustawy, czyli aktu, który uchwalany jest w określonej procedurze przez działających w imieniu suwerena przedstawicieli.

Uwzględniając zakres i charakter regulacji zawartej w treści art. 57 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku, analiza poszczególnych postanowień ustawowych jest początkiem złożonego procesu oceny, którego ostatecznym efektem jest ustalenie, czy ich charakter da się pogodzić z istotą, rolą i znaczeniem wolności zgromadzeń w państwie definiowanym jako demokratyczne państwo prawa. Warto bowiem podkreślić w tym

miejscu, że beneficjentem wolności zgromadzeń jest jednostka, a nie państwo. Rolą państwa staje się zapewnienie jednostkom – nawet gdy ich poglądy pozostają w sprzeczności z poglądami większości – możliwości ich publicznego przedstawienia. W sytuacji, w której państwo staje się beneficjentem konstytucyjnych wolności i praw, konieczne staje się przewartościowanie jego charakteru.

Mając powyższe na uwadze, pozwoliliśmy sobie na przygotowanie zbiorowego opracowania monograficznego, którego celem jest zaprezentowanie teoretycznych i praktycznych aspektów towarzyszących realizacji wolności zgromadzeń. W istotnym zakresie determinantą była też ocena efektów działań prawodawcy krajowego, który w ostatnim czasie dokonał wielu istotnych modyfikacji ustawy – Prawo o zgromadzeniach.

Mamy też nadzieję, że publikacja ta spotka się z życzliwym zainteresowaniem każdego, kto będzie chciał uzyskać szersze spektrum wiedzy na temat wolności zgromadzeń. Liczymy również na cenne uwagi, które pozwolą na kontynuowanie prac badawczych nie tylko w odniesieniu do regulacji obowiązującej w Polsce.

Redaktorzy

Wrocław, październik 2018 r.

Recenzowana publikacja w postaci *Wolności zgromadzeń* pod red. Ryszarda Balickiego i Mariusza Jabłońskiego w przystępny, a zarazem merytoryczny sposób uzupełnia dotychczasową wiedzę czy też doktrynalne ustalenia odnośnie do z pewnością ważnej kwestii, jaką jest mniej lub bardziej nieskrępowane gromadzenie się ludzi, bo przecież człowiek jest arystotelesowskim *ζῷον πολιτικόν*, co oznacza, że w rodzaju ludzkim mamy naturalną skłonność do przebywania razem, z czego z kolei wynika w nomokratycznej państwowości skłonność do prawnonormatywnego regulowania skupiania się mężczyzn i kobiet nie tylko w ramach zinstytucjonalizowanych podmiotów, ale także w bardziej spontaniczny sposób na ulicach, placach i w parkach. Gdy już dojdzie do konstytucyjnej oraz ustawowej regulacji, wówczas do akcji wkraczają prawnopaństwowo nacechowani komentatorzy i tak właśnie było w omawianym tutaj, całkiem udanym przedsięwzięciu.

W takim stanie rzeczy z dużą przyjemnością i zaciekawieniem przeczytałem zbiorowe dzieło rodzimych znawców prawa państwowego, poświęcone wolności zgromadzeń. Czternastu autorów, reprezentujących kilka polskich uczelni, pochyliło się nad różnymi aspektami interesującego ich oraz wiele innych osób zagadnienia. Wszak prawocławowiec paradygmat jest na aktualnym etapie rozwoju odmieniany przez wszelkie przypadki i analizowany na najróżniejsze sposoby, a w jego ramach trudno przecenić znaczenie wolności zgromadzeń, bo przecież „w demokracji lud powinien być razem”, który to ideał jest trudny do zrealizowania w pełnym zakresie, w związku z czym wypada się zadowolić jego częściowym urzeczywistnieniem przez aktywną politycznie część ogółu.

Dr hab. Artur Ławniczak (Uniwersytet Wrocławski)

ISBN 978-83-65653-39-0 (druk)

ISBN 978-83-65653-40-6 (online)